

ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА ИНЖЕЊЕРСКО-ТЕХНИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРНЕ ГОРЕ

Савез инжењера и техничара Црне Горе одржао је 30. јуна ове године у Титограду своју јубиларну скупштину поводом 25-годишњице постојања и рада инжењерско-техничких организација Црне Горе. Скупштини су присуствовали делегати стручних савеза инжењера и техничара учлањених у овај савез: архитеката, електромашинаца, грађевинара, металурга, рудара, геолога, агронома, шумара, геометара и саобраћајца. Они су представљали импозантан број од преко 4 хиљаде инжењера и техничара ових струка који данас живе и раде у Црној Гори. Као гости били су присутни представници Савеза инжењера и техничара Југославије, председник Извршног вијећа Народне скупштине СР Црне Горе др Жарко Булајић, представници Социјалистичког савеза радног народа Црне Горе, Привредне коморе, Народне технике и неколико крупнијих привредних организација, а такође и знатан број ветерана овог савеза, међу којима и један број његових почасних чланова.

Скупштина је имала свечани и радни карактер. Поред проглашења 14 другова за почасне и 24 за заслужне чланове савеза она је евоцирала и разматрала пређени пут техничких струка и развој ИТ организација у Црној Гори и њихове крупне радне успјехе не само у току 25 година свога постојања него и од знатно раније, а истовремено је указала и на основне правце њиховог даљег развоја и рада у ближој и даљој будућности. На крају је донијела нови статут. Председник Извршног вијећа Скупштине Црне Горе приредио је за учеснике свечани пријем.

Јубиларна скупштина овога Савеза долази у вријеме када и остали федерални и републички савези и Савез ДИТ-а Југославије обиљежавају 25-годишњицу живота и рада у социјалистичкој Југославији скупштинама, прославама и другим свечаним скуповима.

Скупштина је подржала начела изнесена у реферату и усвојила дате идеје, од којих је значајније за даљи живот и развој ИТ организација размотрила поближе и ставила у задатак новом

Извршном одбору да се максимално заложи на њиховом спровођењу у живот. Цјелокупно чланство се изјаснило посебно за не-одложну потребу изградње дома инжењера и техничара Црне Горе а у скорој будућности и дома технике Црне Горе. Закључци су резимирани паролом: *сву земљу изградисмо а свога крова над главом немамо!*

Скупштина је у току рада, за изванредне заслуге на остваривању циљева и задатака Савеза инжењера и техничара Црне Горе, прогласила за своје почасне и заслужне чланова сљедеће другове:

I. Почасни: Велиша Поповић, Петар Вукотић, Димитрије Бојић, Божидар Зоговић, Василије Милутиновић, Радован Томовић, Зарија Бешић, Андрија Кажих, Мојсије Лазаревић, Љубо Павићевић, Бајо Мирковић, Богољуб Ђулафић, Марко Улићевић и Андрија Мијушковић.

II. Заслужни: Илија Вујовић, Драго Поповић, Филип Вучетић, Радомир Глушчевић, Урош Вукотић, Мирко Ђукић, Ђорђе Мићевић, Милорад Вукотић, Војин Беговић, Вуко Кузмановић, Гаврило Петрановић, Стеванија Шановић, Божидар Мијановић, Љубо Косовић, Александар Станојевић, Видо Михаљевић, Томаш Марковић, Милан Шановић, Радосав Јованчевић, Жарко Мијушковић, Спасоје Медин, Иван Данилов, Војо Вуковић и Миодраг Аћимовић.

На крају је Скупштина изабрала нови Извршни одбор од 13 чланова а за предсједника инж. Миладина Јовановића, техничког директора Алуминијског комбината у Титограду.

— — —

Предсједник Савеза инжењер Богољуб Ђулафић евоцирао је у свом опсежном и добро припремљеном реферату основне фазе развоја техничких струка у Црној Гори још од њихових првих зачетака крајем XVIII и почетком XIX вијека а Савеза инжењера и техничара и његових организација од 1947. године до данас, а у другом дијелу је указао на даље облике и путеве њихова живота и рада и непосредне крупне задатке који се пред њима постављају у скорој будућности.

— — —

Поводом овог Јубилеја желимо указати кратко на неке основне момените живота и рада ИТ организација Црне Горе.

Техничке струке су у Црној Гори у вријеме њенога развоја и успона током XVIII и почетком XIX вијека биле на веома ниском нивоу — практично их у данашњем смислу није ни било. Сурове непрекидне борбе за отстанак у условима пуне изолације и изразита сиромаштина нијесу дозвољавале ни помисао за било какву техничку изградњу земље. Неке заједничке мјере за развој

и унапређивање Црне Горе предузимају се тек у доба Петра I и настављају у вријеме Петра II и књаза Данила. Тада се Црна Гора постепено отвара и повезује са спољним свијетом а почињу се заједничким радовима изграђивати и неки објекти: сељачки или племенски путеви, цркве, манастири, барутане, млинови, водоплоји, а касније и неколико школа, Биљарда и неки други објекти које су радили махом домаћи мајстори, највише Новљани, из Бокке — претежно на искуству наше средњовјековне а дјелимично и европске немарске технике и културе.

Проширењем, свестраним развојем и модернизацијом Црне Горе у доба краља Николe и образовањем првих домаћих инжењерских кадрова у европским техничким центрима први пут се стварају услови за изградњу нових насеља и техничких објеката од посебног значаја за даљи развој Црне Горе: градови Цетиње, Миркова Варош — Подгорица, Даниловград, Никшић и бројна мања насеља, која се, као и готово сви племенски центри, повезују модерним колским путевима, међу којима посебан значај има пут Котор — Цетиње — Подгорица — Никшић. Оснивају се даље неколике просвјетно-културне институције, подижу цркве, болница на Цетињу, радионице за резање дрвене грађе, термичке електране у Бару и Цетињу, радио-станице у Бару и Подгорици, пољопривредне школе у Даниловграду и Подгорици, Пивара у Никшићу, фабрика оружја у Ријеци, пруга Бар — Подгорица и низ других објеката и грађевина међу којима и велељепно здање — Манастир у Никшићу.

Од неостварених идеја и пројеката овога доба ваља поминути јадранску жељезницу, исушење Скадарског језера, превођење Таре у Морачу, хидроцентралу на Перућици, експлоатацију рудника Брсково и др.

Изградњом напријед наведених објеката и израдом њихових пројеката руководили су углавном домаћи, европски школовани технички кадрови међу којима се истичу урбанисти, Сладе, Дешковић и Милутиновић, рудари Коваљевски и Мијушковић, грађевинари Ђукановић, Лепетић, Радовић, Врбица и Јовановић, агрономи Радић, Беара, Јерговић, Пламенац, Татар и други.

За вријеме предратне Југославије технички напредак данашње Црне Горе био је веома скроман. Изграђено је свега 450 km нових колских путева, неколико мостова, међу којима монументални мост на Тари, неколико водовода, јавних грађевина, војних објеката, школа, болница, електричних централа, пилања, нижих пољопривредних установа и Жељезничка пруга Билећа — Никшић. На овим објектима радили су након уједињења старији домаћи технички кадрови и знатан број техничких кадрова руских политичких емиграната а касније и млађи, школовани на домаћим универзитетима, међу којима је запажена дјелатност

грађевинара Милована Мијушковића, Гавра Цемовића, Велише и Љуба Поповића, Тавчара, Томовића и Љуба Чукића, архитекта Вукотића, машинца Кажича, астрономâ Жижича, Влаховића и Ђаконовића, шумарâ Барјактаревића, Тиханова, Вучковића, Нововића и других од којих су многи дали живот у народноослободилачкој борби а неки продужили изградњу земље и након ослобођења све до данас.

За сав овај сразмјерно дуг период развоја Црне Горе и њених техничких струка, технички кадрови су дјеловали једино у оквиру своје службене надлежности или сопствене иницијативе а није било облика удруженог рада у инжењерско-техничким организацијама, иако је још од 1925. постојало Удружење југословенских инжењера и архитеката и Инжењерска комора као представник свих техничких струка. Једино се зна да су инжењери из Црне Горе прикупљали прилоге за изградњу свога дома у Београду а покушај агронома на Цетињу да се организују у стручно друштво прекинуо је рат 1941.

У току народноослободилачке борбе сав живот, па и техничких струка, био је окренут ослобођењу земље. Највећи дио техничког кадра учествовао је у рату, међу којима се истичу имена Томаша Жижича, Павла Миљанића, Драгише Ивановића, Душана Влаховића, Лазара Јауковића, Велимира Јакића и многих других. Велики број техничког кадра дао је живот у рату, само из пољопривредне струке више од педесет, а од 88 народних хероја техничких струка 18 их је из Црне Горе, од којих су погинули Томаш Жижич, Лазар Радојевић, Саво Илић, Милутин Лакићевић, Станко Бурин, Мирко Арсенијевић и Мићо Гилић.

Прва организација инжењера и техничара Црне Горе формирана је тек средином 1947. године као јединствено друштво свих техничких струка чији су основни задаци били окупљање након рата преживјелог кадра и њихово ангажовање на обнови и изградњи земље. Морала се са оскудним средствима и техником и малобројним техничким кадровима обнављати земља и изградњивати социјалистичко друштво, у чему су инжењери и техничари, иако малобројни, заузели часно мјесто. На градилиштима, у пројектним установама, школама, привредним и другим организацијама Црне Горе радила су 1948. свега 172 инжењера разних струка, од којих је било највише грађевинара, агронома и шумара, док је из осталих струка било знатно мање, из неких свега по неколико човјека. Њихови напори и резултати рада за ово вријеме огромни су, као и у читавој земљи, а они су за то добили и одговарајућа висока друштвена признања. Током 1950-1952. формирају се стручне секције агронома, грађевинара и шумара али оне и даље остају у оквиру јединственога друштва.

Усвајањем новог статута Савеза инжењера и техничара Југославије на III конгресу 1952. а посебно 1955. на IV, инжењерско-техничке организације све више се окрећу струковним и стручним питањима, чему се са мање или више успјеха прилагођава и њихова организациона структура, која је углавном, са неким измјенама и допунама, остала све до данас. На тој основи образују се стручна друштва инжењера и техничара Црне Горе а у развијенијим комунама и општа друштва у којима се развија главна активност и одговарајућим линијама повезују се са осталим стручним друштвима и савезима у организацији, мјесту, републици и Федерацији.

Овај период највише карактерише окупљање чланства и њихово свестрано ангажовање на принципима и циљевима инжењерско-техничких организација, учвршћењем и проширењем самих организација и њихово диференцирање по специјалностима. У ово доба је практично живот свих организација и њиховог чланства веома интензиван. Може се казати без претјеривања да није било значајнијег проблема или питања из живота и рада појединих струка која нијесу разматрале и према њима заузимале ставове стручне организације инжењера и техничара било на нивоу организације, општине, рејона, било читаве Републике. Струковне и стручне организације консултују се приликом усвајања планова развоја појединих привредних организација и установа, оснивања стручних школа и усвајања њихових програма, перспективног плана или програма развоја појединих рејона, пројектовања и инвестиционе изградње појединих објеката, оцјене квалитета радова и производа, изградње објеката друштвеног стандарда и слично. Пресудан је утицај ових организација и на даље обучавање млађег чланства, оснивање и одржавање стручних курсева и предавања, научних и стручних екскурзија у земљи или иностранству, специјализација, на упошљавање млађих кадрова који пристижу са универзитета и средњих школа, и тако даље. Једном ријечју, стручна друштва у то вријеме, нека мање а нека више, у пуној мјери ангажују се на својим циљевима и задацима. Број и квалитет стручних кадрова из године у годину нараста а, сразмјерно томе, и утицај техничке интелигенције на привредни развој и техничку културу Црне Горе све већи је и значајнији.

Треба, међутим, нагласити да је то био период када је Савез инжењера и техничара имао боље услове живота и рада. Он је 1953. добио доста пристојне просторије за рад у данашњој згради судова, које је сопственим средствима и помоћи од жељезаре „Борис Кидрич“ из Никшића опремио и снабдио потребним инвентаром и литературом, те се у њима могло окупљати његово чланство, одржавати потребне састанке и договоре и смјестити инвентар и администрацију. У то је вријеме Савез добијао ре-

довно и одређена, иако недовољна финансијска средства преко Социјалистичког савеза Црне Горе.

Међутим, ова једина његова просторија коју је имао 1962. године, узета је за потребе судова, а читава својина Савеза из ње формално избачена и сав инвентар, библиотека, архива, стручна гласила и остало изложени пропадању и уништавању. Тако су од тада, па све до данас ИТ организације остале и без те једне просторије а такође и без икаквих финансијских средстава.

Разумије се да је такав поступак и однос према ИТ организацијама био последица одговарајућих гледања на њихово мјесто и улогу у развоју Црне Горе а он се изражавао и у многим другим видовима. Сматрало се тада, и још за дуго, да ако инжењерима и техничарима треба њихова организација, нека се сами за њу брину, без друштвене помоћи и средстава. Такво је гледање, разумије се, било далеко од реалне процјене друштвене улоге и значаја ИТ организација у изградњи и техничком развоју Црне Горе и имало је несумњиво негативне последице по живот и рад ових организација.

Свакако, овакав однос према ИТ организацијама морао је негативно дјеловати и на спремност и цјелокупну активност Савеза и његовог чланства, па већ од 1964. активност ових организација јењава. Она од тада опада и мијења се, а добрим дијелом највећи број наших организација у земљи, па и Црној Гори, своди дјелатност на послове који им обезбјеђују било каква средства за голи опстанак и одржавање међусобних односа са сродним организацијама, без знатнијег конструктивног стваралаштва, што представља знатно одступање од основних начела и циљева живота и рада оваквих организација једне земље степена, правца и темпа техничке и културне изградње као што је у нас.

Додуше, не би се при овоме смјеле заборавити неке заједничке акције општега значаја у којима су учествовале, макар и дјелимично, и одговарајуће организације Црне Горе: конгрес о водама Југославије и савјетовања о продуктивности рада, о самоуправљању и научној организацији рада, о радној организацији и научним информацијама, припремама за конгрес о саобраћају и знатан број других облика рада, претежно информативног или сервисног а неке и продуктивног карактера, иако се мора казати да оне представљају само мали, незнатан дио опсежних и крупних техничких подухвата које би у данашњој фази нашега развоја ИТ организације у Црној Гори, као основне организоване друштвено-техничке снаге земље, могле и морале да чине. Мада број инжењерско-техничког кадра и ниво његовог стручног

знања и у нас и у читавој земљи из године у годину расте и добија невиђене размјере и структуру, то се не осјећа сразмјерно и на садржају рада и активности ИТ Организација.

Са друге стране, мора се имати на уму огроман успјех које је чланство ових организација у протеклом периоду од 25 година постигло на привредном и техничком развоју, да не кажемо преобраћају Црне Горе, кроз стваралаштво у организацијама у којима ови кадрови раде и другим видовима рада. Црна Гора је данас у техничком погледу управо препорођена. Наши инжењери и техничари с правом могу бити поносни на пређени период развоја као стварни руководећи технички и техничко-технолошки кадар армије радних људи који су радили и изградилли многе привредно-техничке и друштвене објекте широм Црне Горе на којима се у основи заснивају друштвени стандард и материјална а добрим дијелом и духовна култура данашњег човјека у њој, а истовремено представљају и реалну основу свакога даљег развоја рада на унапређивању нашег техничко-технолошког и биотехничког развоја. Инжењери и техничари Црне Горе часно су и разумно извршавали своје обавезе на радним мјестима организатора изградње и производње. Црна Гора није данас оно што је била 1947, у вријеме генезе њених првих организација, малог броја од рата преживјелих инжењерско-техничких кадрова. Сасвим нови или реконструисани и модернизовани градови и друга насеља, низ крупних привредно-индустријских објеката од изузетног значаја за даљи развој одговарајућих грана, стотине нових и реконструисаних путева, мостова, канала, водовода, плантажа, електричних централа и водова, хидро-објеката, пруге Никшић — Титоград и Београд — Бар, знатан број здравствених, културних, просвјетних и научних институција, аеродроми, ТВ торњевии и стамбени, административни, угоститељски, рекреациони и други објекти и центри — измијенили су не само структуру и физиономију Црне Горе него и услове живота у њој, а тиме и навике и погледе њеног данашњег човјека. Немогуће је на овом мјесту набројити све категорије објеката и њихов број чијим су пројектовањем и изградњом руководили инжењери и техничари Црне Горе, каткад и уз помоћ својих колега из других развијенијих средина. То знају мање-више сви, и на све то су инжењери и техничари данас, а биће и убудуће, врло поносни.

Међутим, одмах треба напоменути да би цјелокупна данашња техничка изградња и њена структура биле не само обимније и разноврсније него и пројектовање и грађење савременије, правилније и рационалније а објекти би имали боље рјешење да су претходно њихове пројекте разматрале и оцјењивале одговарајуће струковне и стручне инжењерско-техничке организације на широкој трибини својих договора.

Без тога су, природно, морали настати у нашој интензивној техничкој изградњи за овај период, мање-више у свим струкама и одређени пропусни и промашаји, који остају као трајни свједоци недовољне техничке спремности и знања њихових грађитеља и опомињу на нерационално утрошени труд, вријеме и средства а који би, у највише случајева, били отклоњени да су на вријеме биле развијене и консултоване одговарајуће стручне организације и њихове службе на друштвеним заједничким трибинама.

С друге стране, да би Савез инжењера и техничара Црне Горе и његове стручне организације могао одговорити својим обавезама према друштву и средини у којој живи и ради, стећи потребан реноме и достојну афирмацију, како би преузео на себе ваљано обављање послова и рјешавање актуелних проблема из домена својих струка, саме оне морају бити дорасле тим задацима и спремне да на себе такве обавезе могу преузети. Његово чланство треба да је организованије и самоиницијативније а стручне организације спремне за обављање задатака које се пред њих постављају. Радна организација, општина и Црна Гора у цјелини желе имати у овим организацијама поузданог сарадника на рјешавању све сложеније техничко-технолошке проблематике своје даље изградње а ИТ организације у стању организованости како је данас, општим условима рада и степена опремљености и личне ангажованости то не могу бити. Самима њима предстоји прекретница на боље. Треба што прије учинити квалитетну промјену у њиховом односу, окупити у њима све чланство, не само старије и искусније него и млађе кадрове, са више елана и ентузијазма, и у свима њима побудити веће интересовање за рад у својим стручним организацијама и подстаћи жељу за даљим перманентним стручним образовањем и усвајањем нових елемената и принципа уже струке, како би могли рјешавати све комплексније техничке проблеме који се из године у годину пред свим техничким струкама постављају.

Чланство ИТ организација треба поводом свога јубилеја да да свечану обавезу да ће се окупити у својим стручним организацијама и да ће у њима обезбиједити савремен ниво стручно друштвеног рада и сарадњу са одговарајућим организацијама и тијелима на извршавању заједничких обавеза које пред њих поставља техничка изградња Црне Горе и Југославије. Само ће се тако превладати досадашњи скучен обим дјелимичног обављања послова једног малог броја ентузијаста — добровољаца и обезбиједити широко учешће цјелокупног чланства за циљеве ИТ организација и читаве заједнице.

Техничка интелигенција је носилац не само савременог техничког процеса и креатор развоја технолошких принципа него, истовремено, и научноистраживачког рада у оквиру техничких

струка' на којима се у основи и заснива савремени развој продуктивних снага и нових економско-техничких облика производње, који представљају материјлно богатство и културу једне земље, а истовремено служе као извор нових података и резултата на којима се образују млађе генерације техничке интелигенције. Њихове организације морају безусловно сачувати друштвени карактер оваквог рада и борити се за његову пуну афирмацију и у неким нашим у том погледу још заосталим срединама, противу разних видова бирократско-технолошких а неријетко и примитивних гледања, којих и поред знатних напора да се превазиђу, на жалост има и данас — а у одбрану савремених принципа развоја оваквих организација и у нас, доминантних у животу техничких струка' у свим напредним земљама, и у интересу цијеле струке и техничког развоја земље.

Данас је и у нас свима јасно, или треба да је већ јасно, да су резултати научног рада у савременим условима производње основи свакога разумнога унапређивања техничких и биотехничких грана привреде а техничка интелигенција носилац савремене технологије и прогреса тих грана. Ове чињенице опомнију и обавезују на посебну бригу и правилан однос према научним и стручним кадровима и њиховом перманентном образовању и усвајању мноштва нових техничко-технолошких података. У новије вријеме се нарочито све више и брже развија процес веома обимних научно-техничких дјелатности на основу чијих се резултата и остварује невиђени техничко-технолошки прогрес. Настаје процес брзога зближавања и узајамног утицаја науке и производње који омогућава проучавање великих размјера. Број научних радова само из области природних и техничких наука премашује годишње 3 500 000, што представља право обиље научних резултата и изазива потребу њиховог упознавања.

Због свега тога питање научне организације рада, усвајања нових технолошких процеса производње и перманентног образовања кадрова дају ИТ организацијама нову садржину и нове могућности ширег утицаја на даљи развој и унапређивање техничких струка до сада невиђених размјера, а самим тим и шире сопствене афирмације. У специфичним условима развоја наше земље ове околности имају посебан значај који од друштва захтијева и посебан разборит и изузетно деликатан однос. Оваквим односом ИТ организације, истовремено једнако окренуте свом чланству и читавој заједници, стичу велики значај, јер је високо образовање чланства и његов морално-политички утицај на средину у којој живи и ради једновремено потреба и интерес цијелог друштва и сваке средине и радне или стручне организације у којој такво чланство ради, с обзиром да су интереси ИТ организација и интереси читавог друштва.

ИТ организације потичу генетски од основних друштвено-политичких организација, па су, природно, као и друге стручне организације један од основних дијелова и значајних чинилаца друштва непрекидно биле присутне у друштвено-политичком животу земље, а у њиховим програмима усвајани су крупни задаци и учешће у друштвено-политичком животу и преузимање значајне функције: техничка регулатива, приправнички испити, специјализација, формирање нових техничких школа и факултета, израда наставних програма и др. које су претпостављале и институционализованост Савеза уз потребан стручни апарат и истраживачки рад. И уз велике напоре, знатан број ових задатака остао је неријешен или ријешен дјелимично и у оквиру земље, а готово у Црној Гори, па захтијева нове напоре. Неопходно је у процесу деатизације нашег јавног живота да друштвени органи пренесу на ИТ организације одређене послове и створити такве предуслове да оне могу остваривати своје циљеве и рјешавати основне задатке усмјерене на технички развој друштва.

Разумије се да оне не могу из оквира своје дјелатности испустити учешће у друштвено-политичком животу и развоју земље. Окупљајући чланство оне ће добити нове снаге и могућности које ће им јачати углед и омогућити да на општем плану разматрају разна питања из оквира своје проширене дјелатности и да их, усвојене, презентирају друштву као најбоља рјешења. Оне представљају у савременој фази нашега развоја најширу техничку трибину на којој ће се солидном стручном анализом и дебатама формирати и најбоља стручна гледања и рјешења.

Црна Гора управо у наше вријеме интензивно развија савремене културне центре и техничку културу посебно па ИТ организације могу, и треба, у овој фази њеног развоја да преузму на себе низ одговарајућих обавеза и дају крупан допринос општем процесу изградње друштва, који ће, ипак, највише зависити од солидности и зрелости таквих мишљења и ставова. Један број њихових чланова то чини непрекидно још од самог ослобођења.

У комплексу њихове веће афирмације и учешћа у процесу привредног развоја посебно питање представља учешће њихових представника у одговарајућим самоуправним органима, органима друштвено-политичких заједница и тијела, одборима разних фондова, одговарајућим форумима који разматрају проблеме техничке изградње и о њима донесе одлуке. До сада је овако учешће ИТ организација било мало, иако је, додуше, било њихових представника у неким савјетима, школским одборима и заједницама образовања, у комисијама социјалистичког савеза, савјетима факултета итд. али су учешће и утицај ових представника далеко испод значаја и потреба какав је требало да буде.

Социјалистички савез Црне Горе предузео је у новије вријеме иницијативу за оживљавање и развој овакве сарадње и активирање ИТ организација Црне Горе, па се истиче потреба брзог и пуног прихватања ове иницијативе и утврђивање механизма даље сарадње

Начин и облик рада ИТ организација такође је питање од посебног значаја. Нема убудуће никакве основе нити разлога одржавати досадашњи облик рада у њима кроз дјелатност малог броја ентузијаста-добровољаца на основу субјективних оцјена о потреби рада у њима, с обзиром да се оваквим обликом рада не могу предузимати такви крупни технички подухвати за које наше организације имају амбиције. Стога ће бити потребно обезбиједити потребан стручни апарат за обављање техничких послова и проучавање актуелних проблема у њима, или да те проблеме разматрају одговарајуће стручне и научне екипе, при чему треба имати на уму да стручни апарат буде само онолики колико је потребно за обављање друштвених програмских задатака, а помисао о било каквој пословности сасвим одбацити.

У ИТ организацијама покретан је и до сада низ значајних питања и акција али обично није било довољно истрајности да се оне доведу до краја, па и оне које су доведене дотле нијесу се даље развијале и дуже одржавале. У будућем раду треба у томе бити сасвим реалан и предузимати само оне мјере за које постоје објективни услови за остварење, с обзиром на то што интересовање за нашу сарадњу расте а тиме и наша одговорност према преузетим обавезама.

У даљем раду ИТ организација биће неопходно оживјети општа друштва и њихове стручне секције у општинама, за што треба тражити помоћ од општинских организација Социјалистичког савеза, и са њима одржавати сарадњу на реализацији задатака тих друштава. Посебну пажњу у томе захтијева потреба оживљавања секција тих друштава и даље стручно образовање њиховог чланства.

Требаће се енергично залагати да Савез инжењера и техничара Црне Горе добије одговарајуће просторије у којима ће моћи радити а, исто тако, и потребна финансијска средства. Исте елементе треба обезбиједити стручним савезима и општим друштвима у општинама, јер су ова два услова основа свакога кориснога рада ИТ организација у Црној Гори. Потребно је напоменути да су ова питања у другим срединама у нас већ махом ријешена а у Црној Гори је једино жељезара „Борис Кидрич“ у Никшићу обезбиједила одговарајуће просторије које као Дом инжењера и техничара користе заједно — ДИТ Никшић, ДИД Жељезаре и Савез инжењера и техничара рудара, геолога и металурга Црне Горе. Овај лијеп примјер могу слиједити и друге веће привредне организације у осталим општинама Црне Горе.

Како је дјелатност наших организација друштвеног значаја, потребно је уско сарађивати са свим друштвено-политичким тијелима не само на нивоу републике него и општине у свим питањима у којима је помоћ ИТ организација потребна, а такође и са Народном техником, Привредном комором, синдикатима и другима и пружити им помоћ у ширењу и подизању техничке културе народа, посебно омладине.

Стручни састанци, договори и остали облици измјене мисли ИТ организација представљају јавне трибине на којима се износе мишљења, искуства из струке и резултати истраживачког рада, а такође формулишу и предлажу друштву мјере које треба предузети у оквиру појединих техничких питања. Ово је веома погодан облик да се заједници предлажу правилна рјешења за низ питања техничких струка, о којима данас у пракси често одлучује мали број људи са недовољним а неријетко и сумњивим стручним квалитетима. Требаће се упорно залагати за јавно признање и усвајање оваквих стручних гледишта.

Посебно мјесто у животу ових организација заузима данас подстицање на перманентно образовање њиховог чланства. Питање даљег и непрекидног доживотног образовања техничке интелигенције, а и других струка, већ је доминантна појава у многим напредним земљама, наспрот веома примитивном гледању, које се, на жалост, у нас и до сада упорно одржава, да се образовање завршава формалним завршетком школе. За савремени техничко-технолошки и општи културни развој једне земље овако гледање очигледно, је кочница. Све више се сматра да би ИТ организације, са другим асоцијацијама научних и стручних радника, могле и требало да буду значајна друштвена снага и основни носилац оваквог образовања у техничким струкама, наравно у сарадњи са привредним и научно образовним институцијама. За овакав облик образовања заинтересоване су све радне организације као непосредни корисници нових резултата науке од којих зависи не само процес њихове производње него, у највећој мјери и квалитет производа, а тиме и њихов пласман.

Дакле, основни циљеви организација инжењера и техничара Црне Горе данас јесу окупљање чланства у циљу развијања стваралачке иницијативе за развој производних снага и изградњу социјалистичког друштва, развој техничких наука и савремених техничко-технолошких процеса производње и борба за њихову примјену, а такође брига о статусу и даљем перманентном образовању чланства, развијању јавног стручног мишљења о свим битним стручно-техничким, биотехничким и економским проблемима привредне изградње, сарадња са техничким, пољопривредним и шумарским факултетима и школама и друштвено-политичким заједницама, органима и организацијама у питањима развоја и популаризације технике и техничке културе, његовање мо-

рално-политичког лика инжењера и техничара и борба противу сваког нестручног, несавјесног и неодговорног односа и рада у области техничких струка.

Ови циљеви се остварују сопственом иницијативом и сарадњом са наведеним и другим органима и организацијама на изради програма развоја техничке базе, друштвених и других планова техничких програма и елабората и преузимањем иницијативе колективних акција и других мјера од ширег значаја за њихов развој.

Ово би био само један, мали дио широке разноврсне дјелатности организација инжењера и техничара Црне Горе који стоје пред њима као обавеза и задатак у блиској будућности. Немогуће је, међутим, указати на сву тако обимну и сложену дјелатност и проблематику која им непосредно предстоји и на све облике њихове активности, јер се велики број проблема и задатака јавља у току самог рада и живота а такође и развоја организација и средине у којима оне раде. Они су крупни и бројни а од тога у којој мјери и како буду сагледавани, разматрани и истицани зависиће не само углед и престиж ових организација него и подршка коју ће друштво бити спремно да им укаже.

Инж. Љубо Павићевић